

Lesarabrøv

Um Nólsoyar Páll

At málið viðvíkjandi Nólsoyar Páll gjørdist ein sannur rumbul, sum hevur tikið seg upp í kjalarvørrum, kunnu øll vera á einum máli um. Tey flestu vita, hvussu tað mundi gangast gamla málinum um Heygarang. Og nú bendir alt á, at hetta málið um Nólsoyar Páll fær somu lagnu eins og við málinum um Heygarang á sinni.

Goðu landsmenn! Hetta er eitt álvarsamt mál, sum hevur tikið seg upp. Hetta mál er nógv meira álvarsamt, heldur enn tannpastasmíl og karikaturlækingar av skipinum. Tí er avgerandi neyðugt, at lögtingið

tekur hetta mál í egnar hendur og fær greiðu á viðurskiftunum viðvíkjandi Nólsoyar Páll. Tí eigur hetta mál at verða loyst í skundi við einum rættarmáli, har teir persónar, sum hava ábyrgdina av hesum máli, verða avdúkaðir, og harafturat bøta fyri avleiðingarnar av málinum. Slíkt skipakeyp átti væl og virðiliga at verið kannað, áðrenn peningatriýgd varð veitt seljaranum.

Tann lættasta loysnin er at koyra málið út til skattgjalddaran, sum verður revsaður, men tað er upplagt, at málið eigur at fáa avleiðingar, so at eitt soverðið mál

ikkj endurtekur seg.

Vaktar- & Bjargingartænastan hevur ábyrgdina av, at skipið varð keypt, og hvussu og í hvørjum standi tað var í, áðrenn keypsáttmáli varð undirskrivaður, meðan tann politiski myndugleikin hevur ábyrgdina av, at peningur tess varð jattaður.

Eg haldi avgjørt, at hetta skipakeyp, ið gjørdist eitt vanakeyp fyri Vaktar- & Bjargingartænastuna og Landsstýrið, verður frá politiskari síðu tálmað. Málið eigur ikki at sleppa óskalað aftur við borðinum, tí tað kann heldur ikki vera rætt, at ábyrgdin hjá teim-

um, sum hava verið við í hesum skipakeypi, eigur at sleppa at spæla við vel og veingjum, so at málið verður hongt út yvir skattgjalddaran, sum mannagongdin annars hevur verið við hinum skipagølunum í Føroyum.

Men annars vil eg heita á okkara politikarar: Byggið eitt nýtt skip til Vaktar- & Bjargingartænastuna NU! Tað tænið øllum endamállum. Og eg ivist ikki í, at Nólsoyar Páll sjálvur hevði verið sera fegin um ta avgerð.

skattgjalddari

Rættleiðing um vevdingina

Eftir at stór fjøld av føroyingum í nógv ár hevur biðað eftir, at ein ordilg vevding og Lotto bleiv sett í gildi í Føroyum, tykist nú ljós vera fyri frammán. Og tó, enn eru fólk, sum harðliga berjast imóti. Og hesi smæðast ikki við at ganga lætt um sannleikan. Og tá sjálvur mentamálaráðharrin, útvarp og onnur áhaldandi ganga so lætt um sannleikan sum bert at siga, at vit spæla 40-50 mill. kr. til Danmarkar og bert fáa uml. 8 mill. kr. aftur, so er upp á tíðina við eini rættleiðing.

Veruleikin er hesin: Vit fara kanska at spæla fyri 40 mill. kr. um árið. Hetta fáa vit aftur til landið:

Til at býta til ítrótt, mentan o.a.: 16%
Til forhandlarar í Føroyum: 8%
Til telefonverkið í Føroyum (fyri sambandið), at søkja úr mentanargrunnum o.ø. í DK... (lágt sett) 6%
Til vinningar 45%

Tilsamans liggja eftir í Føroyum uml. ... 75% ella 30 mill. kr.

At vinningarnir verða umleið 45% mugu vit ganga út frá. Tað ganga danir út frá, og tað er henda upphædd, sum verður goldin út til vinningar, og vit í Føroy-

um eru hvørki óhepnari ella býttari enn danir. Okkurt árið verða vinningarnir meira enn 45%, okkurt annað árið minni. Okkurt árið kemur helst meiri peningur aftur til Føroya enn spælt verður fyri. Tað velst um eydnuna.

Í løtuni spæla vit kanska 15 mill. kr. av landinum, og fáa kanska ikki so nógv aftur, bert vinningarnar.

Um vit siga, sum omanfyri nevnt, at vit fara at spæla fyri uml. 40 mill. kr. um árið, og fáa 75% av peninginum aftur til Føroya, so fáa vit 30 mill. kr. aftur til landið. Bert 25%, ella 10 mill. kr., liggja eftir í Danmark til skatt og umsiting. Hetta er minni upphædd enn vit í dag spæla fyri utt-lands.

Um vit soleiðis samanhæva stöðurnar, so er faktiskt einasti munurin, at nú fara ítrótturin og onnur feløg at fáa 6-8 mill. kr. um árið at býta. Hetta hava tey ikki fingið í nógv ár, og tað er upp á tíðina, at tey fáa henda møguleikan. Hetta kunnu sjálvt heitastu fjólskiparar ikki vera imóti, sjálvt um spælt verður í samstarvi við danir.

Tað hevur verið nevnt, at vit bert skuldu farið upp í Viking-Lotto, sum norðurlönd samarbeiða um, og so havt okkara egnu vevding um fjótbólt. Hetta er ikki nýttandi.

Teir føroyingar, sum í dag vedda uttanlands, tíma ikki heiladeyð spøl sum t.d. lotto, teir vilja hava spenn- ing við at vedda um fjótbólt

og annan ítrótt.

Ein føroysk vevding fer altíð at hava ov litlir vinningar. Ongin fer at vedda í Føroyum og hava møguleikan kanska at vinna 10.000 kr., tá kanska 1 millión kr. kann vinnast í dansku vevdingini.

Ein føroysk vevding er roynd áður og hon gjørdist ein fiasko. Undirtøkan minkaði burtur í einki, tí gularóttin var ov litil.

Tann avtala, sum nú liggur klár, er uttan iva tann besta, vit í løtuni kunnu fáa - ikki minst fyri ítrótt og mentan her á landi. Steðgið henni ikki. At onkrir bólkir halda seg fáa ov lítið av yvirskotinum í mun til ítróttin, er ein onnur søga, sum eg ikki skal koma inn á. Hetta má bera til at tosa seg til rættis um her heima, eisini seinni.

At týðandi persónar og fjølmiðlar í Føroyum ganga so lætt um sannleikan, sum at siga, at vit fáa 8 mill. kr. aftur, tá rætta talið við stórarí vísu liggur um 30 mill. kr., er sum sagt átalvert.

Vit eru nógv, sum gleða okkum til nýggju vevdingina, og til at ynskja teimum fyrstu føroysku tips/lotto milliönungunum til lukku.

Tips-fan

Hvat vilja vit við okkara fiski- vinnu í framtíðini

Gongdin hjá føroysku langfarafiskivinnuni kann ikki sigast at ganga tann rætta vegin, tvørturímóti gongur stútt tann skeiva vegin. Hetta er tó ikki nakað, sum hendir frá einum degi til annan, men spakuliga, tó sær tað út sum um tað gongur skjótari nú.

Tað er ikki so langt síðan, at vit við røttum reypaðu okkum av, at vit høvdu heimsins besta fiskiflota og heimsins bestu sjómenn, men tað er nokk eingin, sum sigur tað í dag.

Tá vit fiska millum aðrar fjóðir í dag, t.d. íslendingar, norðmenn, grønendingar og kanadjarar, síggja vit úrslitið. Vit tora t.d. ikki á ringan botn, har ofta meira er at fáa, men nú eru tað teir, sum liggja har og rokast, mannaðir við góðum føroyskum sjófolki fyri ein stóran part, meðan vit koyra upp á pumpurnar.

Hetta er beint tvørturímóti tí sum var fyri bert fáum árum síðan.

Hvør er orsøkin til hetta, kann man spyrja.

1. Orsøkin er at sjómenn í londunum rundan um okkum hava nógv betri skattatreytir enn vit.

Hetta førir við sær, at reiðarini kunnu loyva sær at hava eitt nógv betri prosentbyti til reiðaríð, og fjólkíð fær álkavælt meira burtur úr enn vit.

Sáttmáli teirra liggur á uml. 22% til fjólkíð, móti okkara nú 27%.

Teir gjalda bert runt 30% í skatti móti okkara 50% + at teir hava ymskar fyrimunir, tá teir er heima millum túrnarnar.

Man kann spyrja, hví sjófolkið ikki hevur nakað forstáls millum teir ráðandi, sum gera lógirnar, ja, sjálvt arbeidarafeløgini rotta seg saman ímóti sjómanninum hoyrir man nú. Tað er ov-

boðið, hugsi eg, og tíðin er komin til at vit sláa nevan í borðið og ikki lata alt um okkum ganga óátalað.

Orsøkin til hetta manglandi forstáls hugsi eg er, at meðan næstan hvør føroyingur fyrr byrjaði sítt arbeiði á sjónum og tí kendi tey korini, so er hetta ikki soleiðis longur. Flestu av teimum monnum, sum ráða nú, hava ikki píssað í saltan sjógv sum man sigur.

Einhvør er sær sjálvum næstur, so í staðin fyri at bøta um umstøðurnar hjá okkara høvuðsvinnu, so verður alt annað prioriterað. Hetta er heldur ikki nakað, sum hendir frá einum degi til annan, men yvir eitt áramál.

Sum nú er brúka reiðarar og fiskimannafeløg nógvá orku at klippa burtur av prosentinum hjá hvørjum øðrum, báðir hava ov lítið í forvegin og úrslitið síggja vit: hvørjig klárar seg.

Um ein sjómaður í dag skal hava eina hampuliga fortjenastu, so má hann vera burtur alt árið, og hetta er ikki nakað, man kann bjóða fjólki í dag, heldur ikki er nokur interessa fyri tí, tí næstan alt fer í skatti álkavælt.

Nei, setið skattin hjá sjófolki okkara niður á hædd við tað, sum hann er hjá fjóðunum rundan um okkum. Úrslitið verður, at fjólkíð tímur aftur at arbeiða og tað verður eitt fornøjlis at fortjena. Harvið koma minst líka nógvir pengar í landsins kassa álkavælt.

Og steðgið hesum typiskit føroyska, sum t.d. at arbeidarafeløgini og onnur bliva øvundsjúk, um sjómenn fáa ein skattaletta, tí tað er jú teir, sum óbeinleiðis skaffa teimum arbeiði á landi.

Bjarni Petersen

Búskaparráðið skipað seg

Sagt verður frá, at búskaparráðið hevur á fundi tann 4. februar í ár skipað seg við Bjarna Olsen sum formanni.

Samstundis er avgjørt at fáa gongd á arbeiði ráðsins sum skjótast, og verður næsti ráðsfundur tann 12. febr. 1997. Tá er m.a. á skránni gerð av arbeiðsætlan fyri ráðið.

Fjølmiðlarnir hava fingið avrit av hesum skrivi.

Vegna búskaparráðið
John P. Danielsen

Spurningar um Kalsoyarsiglingina

Fyrirspurningar til Sámál Petur í Grund, um samferðsluna í samband við Kalsoynna.

1. Nær verða tunlarnir á Kalsoynni alment opnaðir?
2. Nær verður farið undir vegagerðina til ferjulegna á Syðradali? í hesum sambandi vildi eg gjarna fingið

at vita, hvar játtanin fyri 1996 sum var markað til Húsar Syðradal bleiv av, um so er at eg havi hoyrt rætt, at hon bleiv flutt til vegastreikið í Millum fjarða, so haldi eg, at hon skal flyttast aftur til Kalsoynna í ár, soleiðis at arbeiðið framí móti eini ferjulegu skuldi verið

komið langt áleiðis í ár.

3. Hvat er meiningin við Barskor?

4. So til endans, hvat líkist tað, at um onkur skal hava ein bil yvir á Kalsoynna, so skal viðkomandi gjalda 4500 kr.??? meðan ein bert skal gjalda 80 kr. við at fáa bilin um Leir-

víksfjørð?

Enn havi eg ikki fingið nakað svar uppá spurningar, ið eg havi sett tær áður, vónandi svarar tú hesum.

Sólarn Isaksen
796 Húsar